

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека**

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ЯК НАУКОВИЙ ТА ОСВІТНІЙ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ
ПРОСТІР УНІВЕРСИТЕТУ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

*(Матеріали XI науково-практичної конференції
30 серпня 2017 року)*

Рівне 2017

Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету як науковий та освітній інформаційно-комунікаційний простір університету: досвід та перспективи : матеріали XI науково-практичної конференції, 30 серпня 2017 р. / РДГУ; Наук. б-ка; за ред. С. Н. Грипич, Г. П. Семенюк. – Рівне, РДГУ. – 2017. - 84 с.

***Відповідальна за
випуск:***

С. Н. Грипич - доцент, директор наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич - доцент, директор наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.

Г. П. Семенюк – заступник директора з наукової роботи наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.

На сторінках збірника представлені матеріали XI науково-практичної конференції «Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету як науковий та освітній інформаційно-комунікаційний простір університету: досвід та перспективи». Серед розглянутих питань: нові технології оперативного інформування, сучасні проблеми каталогізації та систематизації, особливості організації обслуговування користувачів та ін.

Ухвалено методичною радою наукової бібліотеки
Рівненського державного гуманітарного університету
Протокол № 8 від 21.09. 2017 р.

**©Наукова бібліотека РДГУ 33028
м. Рівне, вул. Пластова, 31
[http:// library.rshu.edu.ua](http://library.rshu.edu.ua)
library.rshu@gmail.com**

С. Н. ГРИПІЧ

*доцент, директор наукової бібліотеки
Рівненського державного гуманітарного
університету*

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА РІВНЕНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЯК
НАУКОВИЙ ТА ОСВІТНІЙ ІНФОРМАЦІЙНО-
КОМУНІКАЦІЙНИЙ ПРОСТІР УНІВЕРСИТЕТУ: ДОСВІД
ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

***Резюме.** Висвітлено основні аспекти діяльності наукової бібліотеки РДГУ, її ресурсні інформаційні можливості.*

***Ключові слова:** наукова бібліотека РДГУ, інформаційні ресурси, інформаційні послуги, електронна бібліотека.*

Розвиток наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету та зміни в її діяльності розглядаються крізь призму тих трансформацій, що відбуваються в українській і світовій освіті та науці. Роль наукової бібліотеки конкретизується у вигляді її стратегічних цілей, що базуються на подальшому виконанні завдань, відображених у відповідних законодавчих, нормативно-правових, інструктивно-методичних документах України з питань освіти, культури, бібліотечної, бібліографічної та інформаційної діяльності, а також висвітлених у «Концепції розвитку наукової бібліотеки РДГУ на 2017-2021 рр.».

Серед багатопланового комплексу завдань наукової бібліотеки, зумовлених зміною освітньої парадигми були визначені такі як:

- повноцінне формування документних ресурсів на всіх носіях інформації;
- інформаційне забезпечення наукової, навчальної, управлінської та виховної діяльності університету;
- подальший розвиток та удосконалення бібліотечних комп'ютерних технологій (формування електронної бібліотеки, Інституційного репозитарію РДГУ);
- розширення номенклатури інформаційної продукції та послуг;
- подальше здійснення науково-дослідницької, аналітичної, науково-видавничої, науково-методичної діяльності.

Визначені принципово важливі напрями діяльності бібліотеки, обґрунтування її головної мети з подальшою диференціацією комплексних цілей і визначення конкретних шляхів для їх реалізації. Наукова бібліотека працює у напрямку вдосконалення всіх функцій своєї діяльності на основі впровадження інноваційних форм і методів бібліотечної роботи, новітніх інформаційних технологій. Документні та інформаційні ресурси бібліотеки забезпечують якість освітніх послуг і наукової роботи.

Інформаційні центри: психолого-педагогічної інформації; молодого дослідника; правової інформації визначають пріоритетність наших інформаційних функцій, які ми прагнемо зробити відповідними рівню завдань, що вирішує сучасна вища школа.

Наукова бібліотека продовжує свою роботу з формування інформаційної культури студентів, яка включає не тільки традиційні бібліотечно-бібліографічні знання, але й уміння оперувати інформацією з використанням сучасних комп'ютерних технологій.

Значна увага приділяється набуттю і розповсюдженню культурних, духовних, моральних та етичних цінностей серед студентської молоді шляхом організації інформаційних, культурно-освітніх заходів.

Для якісного виконання всіх поставлених перед бібліотекою завдань здійснюється необхідна методична робота, а також проводяться заходи з підвищення професійних знань співробітників відповідно до завдань модернізації діяльності наукової бібліотеки.

Завданнями наукової бібліотеки в процесі обслуговування є: розширення кола користувачів, задоволення їх інформаційних запитів шляхом активного використання фондів, довідково-пошукового апарату, комп'ютерних технологій у відповідності до вимог освітніх, наукових та професійних завдань.

Бібліотека спрямовує свої зусилля на створення якісно нової системи обслуговування, яка забезпечує оперативність, адекватність та повноту задоволення потреб користувачів, поєднання бібліотечного, довідково-бібліографічного та інформаційного обслуговування (індивідуального, групового, масового).

Особлива увага приділяється створенню максимальних умов для самостійної підготовки навчальних завдань, роботі над науковими проектами та задоволенню інших інформаційних потреб.

Наукова бібліотека має гнучку та доцільну систему обслуговування користувачів. На абонементі нотно-музичної літератури користувачі мають можливість здійснювати підбір літератури в умовах відкритого доступу. В читальних залах надаються послуги з ксерокопіювання документів. Здійснюється аналітичне опрацювання та маркетингове дослідження читацького контингенту у вивченні їх інформаційних запитів. Постійно вивчаються читацькі потреби різних категорій користувачів відповідно до змісту запитів, форм запропонованих послуг, асортименту інформаційно-аналітичної продукції. На основі результатів цих маркетингових досліджень планується робота по вдосконаленню діяльності наукової бібліотеки з обслуговування користувачів.

Розширюється спектр інформаційних послуг веб-сайту наукової бібліотеки та розвиваються онлайнові (віддалені) форми обслуговування користувачів.

Фондами читальних залів, довідково-пошуковим апаратом бібліотеки користуються студенти і науковці інших закладів вищої освіти, учні загальноосвітніх шкіл та ін.

Свою культурно-просвітницьку діяльність бібліотека здійснює враховуючи суспільні тенденції, державну політику в галузі освіти і виховання та специфіку підготовки майбутніх фахівців у РДГУ. Бібліотека університету включає в організаційну структуру своєї культурно-просвітницької діяльності форми роботи, тематику заходів, які спрямовані на виховання студентів як в процесі навчання, так і в позааудиторний час.

Бібліотека прагне доступними їй методами і формами розвивати і підтримувати інтерес до книги і знань, розкривати свої фонди на виставках, переглядах, проведенні тематичних вечорів, усних журналів, презентацій та інших заходів, спрямованих на допомогу в навчанні та підвищенні загальної культури студентів. Для досягнення цієї мети форми та тематика культурно-просвітницьких заходів групується за наступними інформаційними циклами: «Тобі, першокурснику. (Професійні орієнтири)», «Університетська освіта (вивчаємо навчальні дисципліни, розглядаємо теми)», «Історичні студії. Краєзнавчі хроніки», «Виховуємо особистість», «Наука. Культура. Мистецтво» та ін. Відповідні культурно-просвітницькі заходи проводяться в рамках діяльності центрів: психолого-педагогічної інформації, молодого дослідника, правової інформації.

Організовується велика кількість різноманітних виставок та переглядів літератури, їх форма та тематика диференціюється за такими ознаками як:

- хронологічна (виставки поточні і ретроспективні);
- змістовна (тематичні, універсальні, галузеві);

- диференційована (для студентів, викладачів);
- часові рамки (постійнодіючі, тимчасові);
- жанрова ознака (змішані, журнальні, серійні);
- топографічна (закріплені за певним структурним підрозділом);
- організаційна (самостійні і ті, які були складовою частиною комплексних заходів).

Пріоритетними є культурно-просвітницькі заходи, спрямовані на розширення і поглиблення знань відповідно до завдань навчального процесу та виробничої практики студентів, а також допомозі в науково-дослідницькій та професійній діяльності професорсько-викладацького складу університету.

Наукова бібліотека працює в напрямку подальшої модернізації бібліографічної та інформаційної діяльності, що розвивається за такими пріоритетними аспектами:

- якісне формування інформаційних ресурсів, поєднання паперових та електронних носіїв інформації;
- спрямованість інформування на реальні потреби користувачів;
- запровадження новітніх технологій, розширення інформаційного сервісу.

Бібліографічна діяльність наукової бібліотеки спрямована на відстеження інформаційних потреб користувачів, оперативне їх задоволення та попередження інформаційних запитів. Традиційними та ефективними формами залишаються: виконання різних видів довідок (в картковому, електронному та віртуальному режимах), консультування, підготовка бібліографічної продукції вторинного рівня. Ресурсною базою для виконання запитів інформаційно-бібліографічного обслуговування є довідково-пошуковий апарат бібліотеки, онлайнові довідкові матеріали, веб-сайт, який забезпечує доступ до різноманітних внутрішньобібліотечних ресурсів, що відповідають завданням та інформаційним потребам РДГУ.

Інформаційне обслуговування здійснюється у відповідності з основними напрямками наукової та навчальної діяльності університету. Враховуючи те, що в структурі університету є Інститут педагогіки та психології, аспірантура, а також беручи до уваги весь комплекс завдань освітнього та наукового процесів закладу вищої освіти важливим залишається подальший розвиток у науковій бібліотеці інформаційних центрів: психолого-педагогічної інформації; молодого дослідника; правової інформації. На основі ресурсної бази бібліотека в рамках центрів пропонує відповідний інформаційний сервіс. Серед традиційних форм: виставки, аналітичні огляди літератури, відповідні бібліографічні видання, створені науковою бібліотекою. Значна частина інформації, призначена для центрів, розміщується на сайті наукової бібліотеки університету (www.library.rshu.edu.ua).

Важливою складовою інформаційно-бібліографічного напрямку бібліотеки є науково-видавнича діяльність, що ґрунтується на підготовці та випуску науково-допоміжних, рекомендаційних, поточних, ретроспективних, тематичних, персональних покажчиків літератури, інформаційно-методичних посібників, що видані друком та представлені в електронному вигляді. Серед них випуски серій: «Академіки, доктори наук, професори РДГУ», наступні випуски щорічників «Друковані праці РДГУ за ... рік» та ін. У виборі тематики увага звертається на актуальність, новизну, потреби освітнього, наукового процесів.

Диференційоване бібліографічне інформування традиційно спрямовується на забезпечення індивідуальних і групових запитів. З метою ознайомлення широкого кола професорсько-викладацького складу університету з наукометричними базами даних нами було організовано та проведено в рамках циклу **«Наукові комунікації»** майже на всіх кафедрах університету **інформаційно-консультативний семінар-практикум «Наукометричні та бібліографічні бази даних»**, де наочно

були продемонстровані методики пошуку і визначення індексу цитувань друкованих видань викладачів РДГУ. Для студентів був проведений **навчально-практичний семінар «Науково-дослідницька робота як засіб розвитку творчого потенціалу особистості студента»**.

«День кафедри» проведено на кафедрі «Теорії та методики фізичного виховання». Відповідну інформаційну підтримку молодим науковцям бібліотека надає при проведенні **«Дня магістранта», «Дня аспіранта»**. **«День факультету»** було проведено на психолого-природничому факультеті. В рамках проведення в університеті **Тижня педагогіки**, бібліотека взяла участь у проведенні **круглого столу «Сучасна українська школа через призму історії педагогіки»**, здійснивши інформаційно-бібліографічний супровід цього заходу. Також відповідний інформаційний супровід бібліотека надала і при проведенні **інтернет-конференції «Використання інформаційних технологій у сучасному виховному процесі»**.

Наукова бібліотека знайомить студентів і викладачів з аналітичними бібліографічними оглядами літератури відповідно до навчально-виховних і наукових потреб. Серед них огляди циклу «Університетська освіта (вивчаємо навчальні дисципліни, розглядаємо теми)». Наприклад: «Філософія політики», «Історія національної освіти і педагогічної думки України», «Основи психолінгвістики», «Сучасна українська мова (синтаксис)» та ін.

Традиційно в рамках циклу «Науково-педагогічний процес у вищому навчальному закладі» бібліотека на засіданнях кафедр (відповідно до їх профілю) проводить аналітичні бібліографічні огляди нових надходжень літератури, в тому числі й періодичних та бібліографічно-інформаційних видань. Така інформація була надана викладачам кафедри теорії та методики виховання за темою: «Інновації у вихованні».

Враховуючи численні запити користувачів, бібліотека продовжує роботу по створенню оглядово-аналітичної

інформації з періодичних видань, що представлена у формі прес-бібліодайджестів: «Історія РДГУ», «Велика педрада (загальноосвітні матеріали)», «Проблеми вищої школи», «На допомогу науковцям».

Відповідно до змінюваних потреб освітнього і наукового процесів бібліотека розширює та удосконалює шляхи доступу до інформаційних ресурсів через впровадження сучасних інформаційних технологій та сервісу.

Важливою складовою нашої роботи є діяльність, спрямована на інформаційне забезпечення наукового процесу університету. Надаються консультації з питань підбору інформаційних джерел, оформлення списків використаної літератури до наукових робіт, визначаються класифікаційні індекси (УДК) на статті і книги, які підготовлені до друку викладачами РДГУ та ін.

Одним з основних завдань бібліотеки є всебічне сприяння самостійній роботі студентів. З цією метою ми прагнемо удосконалювати навички інформаційної культури своїх користувачів. Цикл заходів із формування інформаційної культури включає:

- традиційне проведення теоретичних і практичних занять з «Основ інформаційної культури», а також інформаційних заходів в рамках вивчення навчальної дисципліни «Вступ до фаху» (для студентів 1-х курсів всіх факультетів) ;
- проведення необхідних інформаційних заходів (години цікавих повідомлень, бібліопанорами, огляди літератури, ін.) в рамках вивчення навчальних дисциплін «Основи науково-дослідної роботи»; «Методологія і методи наукових досліджень» (для студентів старших курсів).

Окрім традиційних засобів супроводу цих занять, використовується відеофільм «Наукова бібліотека РДГУ реалізує ваше право на інформацію», які створили наші працівники.

Авторським колективом бібліотеки **видано навчальний посібник «Інформаційна культура: теоретичні засади та досвід» (обсяг 332 с.)**.

Інформаційній культурі користувачів сприяють і різноманітні культурно-просвітницькі та інформаційні заходи, а також безпосереднє індивідуальне бібліотечне та бібліографічне обслуговування.

Відповідно до тематики міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-практичних конференцій, нарад, семінарів, які проходять в РДГУ наукова бібліотека здійснює їх інформаційно-бібліографічний супровід.

Одним із аспектів забезпечення користувачів інформацією про ресурсний потенціал бібліотеки та її сервіс є рекламна діяльність. Формуванню позитивного іміджу бібліотеки слугує щоденна її діяльність з обслуговування користувачів, проведення культурно-просвітницьких та інформаційних заходів, відповідні публікації у збірниках наукових праць та фахових періодичних виданнях а також виступи на всеукраїнських, регіональних наукових конференціях та семінарах (в т.ч. і організованих самою бібліотекою).

Та передумовою успіху рекламної діяльності є високоякісні, надійні й адекватні потребам послуги бібліотеки, насамперед, інформаційні ресурси, ґрунтовні довідки і консультації, необхідна бібліографічна продукція та ін.

Інформаційне забезпечення навчального, наукового, виховного і управлінського процесів традиційними та електронними джерелами інформації залишається одним із головних напрямів нашої діяльності. Для досягнення цієї мети ми постійно виконували відповідні функції, що спрямовуються на:

- ефективне використання наявного бібліотечного фонду;
- постійне поповнення бібліотеки новою літературою та періодикою відповідно до спеціальностей та навчальних дисциплін;

- пріоритетне комплектування нововведених дисциплін та тих, які недостатньо забезпечені літературою;
- збільшення фонду електронних підручників, навчально-методичних посібників та організацію доступу до них.

Процес формування фондів це комплекс заходів, спрямованих на планомірне поповнення документних, електронних ресурсів, їх упорядкування відповідно до виду, мети і завдань наукової бібліотеки та інформаційних потреб її користувачів. Комплектування фонду здійснюється у відповідності до навчальних планів та програм, тематики наукових досліджень, контингенту студентів, диференціації форм навчання, а також вимог Міністерства освіти і науки України до закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації. Для виконання поставлених завдань, процес комплектування фондів здійснюється у трьох аспектах: поточному (поповнення новими виданнями), ретроспективному (придбання недостатніх документів попередніх років видання) і рекомплектуванню (звільнення фонду від застарілих за змістом, зношених, непрофільних та дублетних матеріалів).

Ми постійно співпрацюємо з кафедрами у питаннях редагування картотеки і електронної бази даних книгозабезпечення навчального процесу РДГУ, картотеки програм та навчально-методичних посібників. Було створено карткову картотеку та електронну базу даних книгозабезпечення аспірантури.

З метою інформування кафедр про стан документного забезпечення навчальних дисциплін продовжується робота з видання випусків інформаційно-методичних посібників серії «Інформаційно-методичне забезпечення навчальних дисциплін кафедр фондами наукової бібліотеки РДГУ», в рамках якої підготовлено до друку посібник:

Кафедра теорії і методики виховання : інформ.-метод. посіб. / уклад.: С. Н. Грипич, С. М. Поліщук, Н. О. Потежна, В. Г. Пізюта. – Рівне : РДГУ, 2016. – 38 с. – (Інформаційно-методичне забезпечення навчальних дисциплін кафедр фондами наукової бібліотеки РДГУ).

Надходження нової літератури не було стабільним. Це зумовлено фінансовими проблемами. Проте, наукова бібліотека поповнює свої фонди завдяки книгообміну з іншими бібліотеками України, передплаті періодичних видань, дарунків літератури від державних організацій і громадських об'єднань, а також авторів книг, надходженні обов'язкової кількості примірників від відділу інформаційного та мережевого забезпечення університету (це навчальна та навчально-методична література викладачів), отриманні від користувачів книг взамін загублених та ін. В результаті традиційно проведеної до Всеукраїнського дня бібліотек акції «Подаруй бібліотеці сучасну книгу», студенти і викладачі подарували сучасну навчальну та художню літературу. Фонд неопублікованих видань поповнюється авторефератами дисертацій, що надходять до бібліотеки та дисертаційними роботами, які були захищені в РДГУ.

Створюючи електронну бібліотеку, ми продовжуємо роботу над формуванням фонду необхідними електронними джерелами інформації, що надходять з книготорговельної мережі, а також отримуємо електронні аналоги друкованих видань, наших викладачів. Користувачам бібліотеки надається доступ до повнотекстової бази правових документів інформаційно-пошукової системи «Консультант» та електронної бібліотеки видавництва «Центру навчальної літератури».

Аналітичне опрацювання та узагальнення статистичних даних використання фондів дає підставу для вироблення обґрунтованих рекомендацій для покращення їх комплектування.

Особлива увага спрямовується на подальше формування та вивчення фонду рідкісних та цінних видань, продовжується робота з їх наукової паспортизації (окремих книг та колекцій). Беручи до уваги діяльність наукової бібліотеки по створенню «Інституційного репозитарію Рівненського державного гуманітарного університету», удосконалюється робота по формуванню спеціального фонду наукових праць викладачів РДГУ (паперовому та електронному).

Значна увага приділяється організації та збереженню документних і електронних фондів бібліотеки. Здійснюється відповідний комплекс технологічних процесів з інтегрованого та диференційованого їх обліку, що забезпечують фіксацію відомостей про величину, склад і рух фондів, а також їх збереження. Облікові документи ведуться як в традиційній (паперовій), так і в електронній формі.

Згідно перспективного плану перевірок фондів (що діє на основі відповідних державних законодавчих, нормативно-правових та інструктивно-методичних документів), здійснюються перевірки фондів структурних підрозділів та кафедральних бібліотек.

З метою запобігання збільшенню пасивної частини фондів, структурні підрозділи наукової бібліотеки постійно вивчають стан їх використання, наслідком чого було подальше вилучення зношеної та дублетної літератури, а також тієї, що втратила свою актуальність, наукову і виробничу цінність. До співпраці в цьому питанні залучаються викладачі університету. У співпраці з деканатами проводиться робота з ліквідації читацької заборгованості.

Розширення та удосконалення довідково-пошукового апарату (карткового та електронного) є одним із основних завдань наукової бібліотеки.

Своєчасно на весь потік нових надходжень літератури та електронних джерел інформації здійснюються необхідні технологічні процеси аналітико-синтетичної обробки та

каталогізації. Спрямовуються зусилля на вдосконалення і розвиток різноманітних карткових каталогів та картотек як генеральних, так і службових.

Належний високий рівень інформативності карткового та електронного довідково-пошукового апарату підтримується ретельною роботою з його поповнення, вилучення, повного, поточного та технічного редагування.

Ми продовжуємо роботу по удосконаленню та розширенню технологічних компонентів електронної бібліотеки, а саме:

- створення електронних ресурсів;
- доступу до електронних джерел;
- інформаційного взаємозв'язку при створенні та використанні електронних ресурсів.

Автоматизована бібліотечно-інформаційна система працює на програмній комп'ютерній системі «УФД/Бібліотека». Здійснюється необхідна робота з обслуговування й адміністрування мереж та програм, захисту баз даних, їх архівування.

Відповідно до інформаційних запитів користувачів ми продовжуємо створювати власні електронні ресурси (бібліографічні, реферативні, повнотекстові).

Продовжується робота з формування електронного каталогу на основі опрацювання нових надходжень та здійснення ретроконверсії фонду. На його основі функціонують та поповнюються такі бібліографічні бази даних :

- наукових праць викладачів РДГУ;
- книгозабезпечення навчального процесу та аспірантури РДГУ;
- авторефератів дисертацій;
- періодичних видань;
- рідкісних і цінних видань.

Загальний обсяг власних бібліографічних баз даних (в т.ч. і електронного каталогу) становить майже **270000** бібліографічних записів.

Формування повнотекстових електронних ресурсів здійснюється за допомогою компакт-дисків, які надходять від видавництв та книготорговельної мережі. Також фонд наукової бібліотеки поповнюється за рахунок електронних копій друкованих видань, підготовлених викладачами кафедр.

Повнотекстова база даних законодавчих та нормативно-правових документів інформаційно-пошукової системи «Консультант» дозволяє мати доступ до всіх опублікованих та неопублікованих державних офіційних документів із змінами та доповненнями, забезпечуючи їх миттєвий пошук. Також читачі мають можливість використовувати повні тексти бібліографічних, біобібліографічних, інформаційно-методичних посібників та інших видань, нами створених та розміщених на власному сайті.

Розпочата робота над *створенням «Інституційного репозитарію Рівненського державного гуманітарного університету»*, що являтиме відкритий електронний архів повних текстів друкованих праць викладачів РДГУ). Нами підготовлено «Положення про Інституційний репозитарій Рівненського державного гуманітарного університету», яке затверджене вченою радою РДГУ.

Щодо сфери електронного сервісу та послуг, то робота в цьому напрямку спрямовується на виконання всіх необхідних процесів і операцій з їх зберігання, інформування, використання і доставки. В електронному режимі здійснюється інтегрований і диференційований облік нових надходжень літератури, відповідні технологічні операції видалення з електронного каталогу та баз даних книг і періодичних видань, які вибули із фондів наукової бібліотеки.

Різноманітні електронні ресурси успішно використовуються в обслуговуванні користувачів. В електронному режимі видаються довідки читачам. Якості обслуговування сприяє доцільно складений силами бібліотеки рубрикатор ключових слів. Також ефективному пошуку

літератури за електронним каталогом допомагають бібліографічні записи книг, що супроводжуються анотаціями. Мережа Інтернет дозволяє знаходити необхідні інформаційні ресурси. Головним завданням бібліотеки є подальша робота з удосконалення власного веб-сайту (www.library.rshu.edu.ua). Сайт поповнюється ресурсами, розрахованими на інформаційні центри наукової бібліотеки. Віддалені користувачі на нашому сайті мають можливість знайомитися з інформацією про нові надходження літератури, віртуальними виставками та презентаціями з актуальних питань та іншою корисною інформацією. Також користувачі можуть отримати віртуальну довідку та ін. Бібліотека інформаційно підтримує і свою web-сторінку на загальноуніверситетському сайті.

Наукова діяльність наукової бібліотеки спрямовується на пошук і теоретичне обґрунтування ефективних форм удосконалення науково-бібліографічної, продовження науково-дослідницької роботи, науково-методичної і видавничої діяльності та здійснення багатоаспектної інформаційної підтримки наукових досліджень викладачів, студентів РДГУ.

Продовжується робота в **рамках Всеукраїнського довгострокового наукового проекту формування загальнодержавної реферативної бази даних «Україніка наукова»**, що відображається у 3-ій серії Українського реферативного журналу «Джерело» («Соціальні та гуманітарні науки. Мистецтво»). Керівником цього наукового проекту є Національна бібліотека України ім. В. Вернадського. В рамках якого нами здійснюється реферування збірників наукових праць РДГУ **«Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти» та «Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку»**, «Інноватика у вихованні», (українською, англійською, російською мовами). Щодо збірників наукових праць **«Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку»**, «Інноватика у вихованні»,

«Психологія: реальність і перспективи» то наукова бібліотека здійснює ще й їх науково-бібліографічне редагування.

В рамках довгострокового проекту наукової бібліотеки «Історія РДГУ» виходять серії покажчиків, посібників. Серед яких: «Академіки, доктори наук, професори РДГУ», «Друковані праці Рівненського державного гуманітарного університету» (щорічники), «Інформаційно-методичне забезпечення навчальних дисциплін кафедр фондами наукової бібліотеки РДГУ» та ін. Продовжується робота над бібліографічним довідником «Науковці РДГУ» (Т. 1) та «РДГУ у персоналіях» (Т. 3).

Напрямок наукової діяльності, що визначається відповідними державними законодавчими та інструктивними документами, спрямованими на збереження документальної пам'яті людства, що становить наукову, історичну та культурологічну цінність є науково-дослідницька робота з паспортизації фонду рідкісних і цінних видань наукової бібліотеки РДГУ.

Наукова бібліотека репрезентує свій досвід і здобутки, результати наукових досліджень у фахових періодичних виданнях, збірниках наукових праць та оприлюднює на різноманітних науково-практичних конференціях, семінарах.

Основними напрямками науково-методичної діяльності бібліотеки є:

- визначення основних напрямків діяльності наукової бібліотеки на поточний рік та на перспективу;
- створення внутрішньобібліотечної інструктивно-методичної документації та розроблення інших технологічних і виробничих матеріалів (на основі відповідних державних законодавчих, нормативно-правових документів);
- аналіз роботи бібліотеки та її структурних підрозділів, надання необхідної консультаційно-методичної допомоги;

- впровадження інновацій, що сприяють удосконаленню роботи в практику діяльності наукової бібліотеки;
- сприяння підвищенню кваліфікації працівників бібліотеки;
- координування методичної роботи з бібліотеками – методичними центрами (зональними, всеукраїнськими, галузевими) в різноманітних напрямках бібліотечної, бібліографічної та інформаційної діяльності.

Відповідно до плану роботи бібліотеки проводяться засідання методичної ради на яких розглядаються актуальні питання діяльності: досліджується стан бібліотечно-інформаційних ресурсів і сервісних послуг, вивчаються та розробляються концептуальні підходи розвитку бібліотеки та її структурних підрозділів, проводяться аналітичні аналізи планів, звітів тощо.

Беручи до уваги менеджмент і маркетинг як стратегічну основу розвитку сучасних бібліотек закладів вищої освіти, прагнемо удосконалювати управлінські функції (прогнозування, планування, контролю). Щороку, здійснюються комплексні моніторингові дослідження діяльності структурних підрозділів наукової бібліотеки.

З метою визначення подальших перспектив розвитку і удосконалення всіх ланок своєї діяльності бібліотека працює над вивченням інноваційних процесів бібліотечно-бібліографічної та інформаційної діяльності, впроваджуючи їх в практику роботи. Традиційно щороку в бібліотеці організовується **«Конкурс інноваційних проектів»**. Всі проекти, які були представлені на ньому структурними підрозділами знаходять відображення в планах роботи наукової бібліотеки на наступний рік.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вилегжаніна Т. Національна електронна бібліотека України: мрія чи реальність? / Т. Вилегжаніна // Бібл. планета. – 2010. - №3. – С.4-5.

2. Лобузіна К. Технології організації знаннєвих ресурсів у бібліотечно-інформаційній діяльності : монографія / К. Лобузіна; відп. ред. О. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2012. – 252 с.

3. Попик В. Формування національного науково-інформаційного простору: інтеграція й кооперація зусиль бібліотек, наукових установ та інформаційних центрів України // Бібліотечний вісник. – 2015. - №3. – С. 3-12.

4. Ярошенко Т.О. Світова цифрова бібліотека : будємо глобальне партнерство / Т. О. Ярошенко // Бібліотечна планета. – 2010. - №3. – С. 5-9.

Зміст

1. <i>Грипич С. Н.</i> Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету як науковий та освітній інформаційно- комунікаційний простір університету: досвід та перспективи	3
2. <i>Семенюк Г. П.</i> Розвиток електронних інформаційно-комунікаційних наукоємних технологій в науковій бібліотеці Рівненського державного гуманітарного університету	21
3. <i>Гаврилюк І. А.</i> Веб-сайт наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету як інструмент управління інформаційними потоками.....	29
4. <i>Поліщук С. М.</i> Створення Інституційного репозитарію Рівненського державного гуманітарного університету як моделі відкритого доступу до видань викладачів університету.....	36
5. <i>Іванчук О. В.</i> Довідково-бібліографічне обслуговування в електронному та віртуальному режимах у контексті інформаційно-комунікаційного сервісу наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету	44
6. <i>Ковальчук Л. В.</i> Інформаційно-аналітична діяльність наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету на допомогу освітньому та науковому процесам	50
7. <i>Потєжна Н. О.</i> Бібліографічні бази даних книгозабезпечення освітнього процесу та аспірантури на допомогу інформаційному забезпеченню освітнього і наукового процесів Рівненського державного гуманітарного університету.....	59
8. <i>Коломієць Н. Б.</i> Впровадження Універсальної десятикової класифікації в практику роботи наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету	72

9. <i>Мельничук Г. П.</i> Обслуговування користувачів в електронному режимі як інноваційний вид обслуговування в науковій бібліотеці Рівненського державного гуманітарного університету	78
---	-----------

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЯК НАУКОВИЙ ТА ОСВІТНІЙ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ
ПРОСТІР УНІВЕРСИТЕТУ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

***Відповідальна за
випуск:***

С .Н. Грипич - доцент, директор
наукової бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич – доцент, директор
наукової бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Г. П. Семенюк – заступник директора
з наукової роботи наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Технічний редактор:

О. М. Білогубцева – провідний
бібліотекар наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Комп'ютерна верстка:

Ю. М. Оліферчук - провідний
бібліотекар наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.